

Restaurování kachlových kamen s delftskými kachličky ze SZ Hluboká, inv.č. 12389

Kachlová kamna s inventárním číslem 12389 jsou jedna ze dvou kamen s tzv. "delftskými" kachličky, které se nacházejí na zámku Hluboká. Majolikové kachličky s pastýřskými scénami vsazené do kamnových kachlů jsou zdobeny růžovo fialovou manganovou malbou do glazury. Pocházejí z 2. poloviny 17. století z Holandska. Kamnové kachle, vytvořené pro vsazení těchto kachliček, jsou mladší výroby. Podle podpisu a datace na záklopovém kachli by kamna mohla být dílem Václava Petrmichla z 2. poloviny 19. století. Kamna byla restaurována v roce 2005 Ateliérem Evy Symonové, která se jako jedna z prvních v ČR začala věnovat restaurování kachlových kamen.

Kamna byla před restaurováním znečištěná, kachle silně rozpraskané, v hranách i ploše otlučené do hloubky keramického střepe. Vlivem dlouhodobého působení vlhkosti došlo na mnoha místech k uvolnění a odpadávání glazury. Delftské kachličky byly znečištěné, rozlamané, místy chyběly větší části. S ohledem na narušenou statiku kamen a velké praskliny prostupující i napříč několika kachli, byla nutná celková demontáž kamen.

Nejdříve byla kamna šetrně rozebrána. Jednotlivé kachle a jejich části byly popsány, zakresleny a fotograficky zdokumentovány a pečlivě zabalené převezeny do ateliéru restaurátorky.

Tam byly kachle očištěny od sazí, zbytků kamnářských výplní a povrchových mastných nečistot s použitím destilované vody a detergentu s neutrálním pH. Poté z nich byla odstraněna sádra, místy druhotně použitá k upevnění kachliček v kazetách kachlů. Uvolněná glazura byla zpevněna petrifikací 10% roztoku Dispercollu D2 v destilované vodě a rozlomené kachle byly v lomech očištěny pomocí skalpelů a kartáčků, aby bylo možné jejich přesné sesazení. Poté byly slepeny reverzibilním lepidlem Dispercoll D2.

Jeden z delftských kachliček byl v minulosti nepřesně slepen s použitím tvrdého bílého pojiva. Protože ho nebylo možné bezpečně rozlepit, aniž by se nepoškodil, byl ponechán v nepřesném sesazení zlomků. Odlámané části mřížky, které neměly pro slepení dostatečnou styčnou plochu, byly upevněny pomocí nerezových trnů. Aby slepené kachle dlouhodobě snesly váhu dalších řad kachlů a dilataci při temperování, musely být spoje a praskliny ze zadní strany zajištěny keramickými žáruvzdornými plombami. Poté byly chybějící části střepe a glazury domodelovány tepelně odolnou hmotou na bázi kaolinu, barevně zaretušovány do odstínu okolní glazury a zaleštěny do výše lesku originálů.

Po ukončení těchto prací byly kachle převezeny zpět do zámku Hluboká a kamnářsky osazeny na původní místo. Při stavbě byly použity tradiční kamnářské materiály – jíl s příměsí písku a plev, kovové svorky, cihly a tašky. Do kamen byla instalována elektrická topná tělesa. Kamna byla na závěr opticky sjednocena spárováním v odstínu kachlů.

Stav kamen před restaurováním

Kamna po restaurování a kamnářské rekonstrukci

Lepení odlomených částí a jejich fixace ve správné poloze pomocí svorek

Vnitřní zajištění spojů keramickými žáruvzdornými plombami

Kachel nástavcové části po očištění

Detail delftských kachliček po restaurování

Odpadávání glazury a engobové mezivrstvy v důsledku dlouhodobého provlčnění

Odlomené části mřížky, uvolněné po odebrání kamnářských výplní při demontáži kamen

Podpis na záklopovém kachli

Stav delftských kachliček před restaurováním